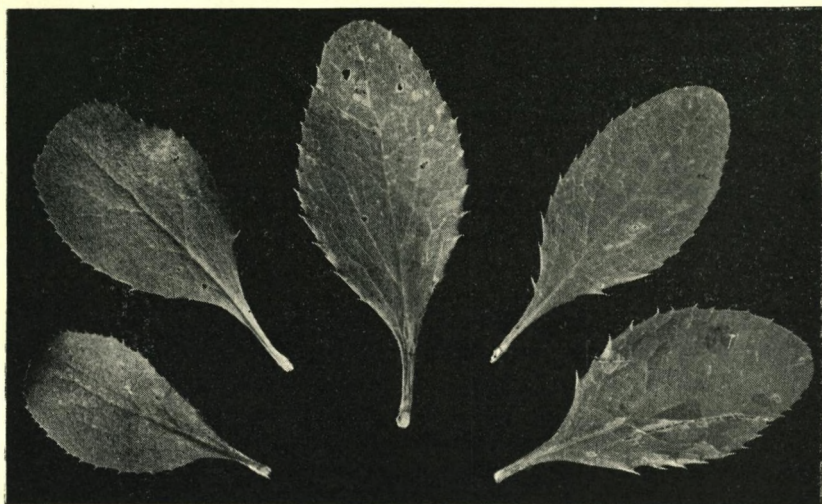


Månedsoversigt over plantesygdomme.

320. — August 1951.



Berberis vulgaris. 5 blade, der viser de vigtigste kendetegn på denne for sortrustangreb så farlige art: Store, elliptiske eller omvendt ægformede blade med 10—30 fine takker eller børster i randen af hver bladhalvdel (20—60 takker i randen af hele bladet). Ingen anden af vore almindelige berberisarter har over 10 takker i hver bladrand.

Se også billedet af en frugtbærende gren side 81.

Der blev for august måned modtaget beretninger fra 104 medarbejdere; endvidere blev der besvaret 847 forespørgsler.

Lufttemperaturen lå i månedens første halve snes døgn et par grader over månedens normal, der er på 14—15°; derefter faldt den og lå i de følgende ca. otte døgn ca. 1° under normalen, hvorefter den steg og lå fra omkring d. 19. og måneden ud fra ca. 2 til 3° over normalen.

Nedbøren nåede for hele måneden og for hele landet med 108 mm langt over normalen, der er på 81 mm; i næsten alle landsdele blev nedbøren større end månedens normal. Store nedbørmængder faldt navnlig fra d. 5.—11. samt fra d. 19.—25., der i nogle landsdele på en uge nåede halvdelen af månedens normal, ja, undertiden faldt der over halvdelen af månedens normal på en uge. I de enkelte landsdele målttes følgende nedbørmængder i mm med månedens normal i (): Vendsyssel 150 (83), Vestjylland 126 (88), Midtjylland 131 (89), Østjylland 127 (82), Sydjylland 129 (89), Sønderjylland 99 (92), Fyn 93 (74), Midt- og Vestsjælland 83 (71), Nordøstsjælland 75 (79), Sydøstsjælland og Møn 84 (71), Lolland og Falster 88 (69) og Bornholm 49 (69); for hele landet 108 (81).

SYGDOMME PÅ LANDBRUGSPANTER.

KORN OG GRÆSSER.

Gulspidssyge (kobberbrist) konstateredes i byg, der ikke satte kærne, samt i byg på nyopdyrket jord, hvor planterne helt visnede bort (A. Toft Andersen, Vinderup).

Knækkefodsyge (*Cercospora herpotrichoides*) omtales blot i få beretninger og navnlig på hvede og rug, hvor angrebet dog også for august hyppigst synes at have været svagt. Sygdommen synes sjældent at have været årsag til lejesæd, omend der i et par beretninger skrives om enkelte væltede strå. „Årsagen hertil må sikkert søges i det ret sene tidspunkt, hvor angrebet satte ind“ (Helge Rasmussen, Kerteminde).

Goldfodsyge (*Ophiobolus graminis*) omtales i adskillige beretninger, der styrker iagttagelserne for juli og viser, at denne fodsyge i år er den mest almindelige og ofte med stærke angreb hos hvede og byg. Kærneudviklingen var hyppigst meget slet (H. Wraae-Jensen, Skælskør). „I flere marker ofte af ret ondartet karakter“ (J. Lindegaard, Korinth); „flere alvorlige angreb, navnlig i hvede efter byg. I en hvedemark var der god lejlighed til at iagttage fortrinlig virkning, hvor forfrugtens syge stub var pløjet dybt ned“ (Aksel Nielsen, Horsens). Hvor stor betydning gode næringsforhold kan have for planternes tålsomhed ses af følgende iagttagelse: „I en bygmark (byg efter byg), der var jævnt angrebet af fodsyge, fandtes en plet, hvor kornet stod særdeles kraftigt og var fri for fodsyge. Jordprøver udtaget i denne plet viste: Rt. 7,8, Ft. 5,9 og Tk. 9,0 og fra den syge del af marken: Rt. 6,6, Ft. 1,8 og Tk. 3,2“ (Jacob Have, Toftlund). Høsten trak i langdrag, og de fodsyge planter blev i løbet af måneden sorte, fordi der på halmen og især avnerne indfandt sig rigeligt af ikke-parasitære sortskimmelsvampe (*Cladosporium*). Herom og om forfrugtens betydning, der synes at fremme sygdommen, selv hvor der ikke dyrkes korn efter korn, skrives i følgende beretninger: „Meget ondartet i hvede og næsten uden hensyn til



Berberis vulgaris. Frugtbærende gren. Bemærk de mange takker (mindst 10) i hver bladrand — artens vigtigste kendetegn fra andre almindelige berberisarter. Bærrene er på billedet endnu umodne (gulgrønne) — de bliver som modne røde. Se også bladene på forsiden.

forfrugten; store pletter nødmødner" (H. H. Holme Hansen, Saxkøbing); „angrebet har i år været ualmindelig stærkt udbredt, især i hvedemarkerne. Mange hvedeafgrøder blev helt eller pletvis nødmodne og gråsorte af farve et par uger før høst. Angrebene er værst efter byg og frogræs, men træffes også ofte efter frøklover og iøvrigt efter alle mulige forfrugter, selv to- og treårig lucerne" (P. Grøntved, Næstved); „i en del hvedemarker har der været angreb af goldfodsyge. I det fugtige vejr i første halvdel af august bredte forskellige svampe sig i akset, så at markerne antog et sort skær" (P. Laursen, Faaborg); „sygdommen blev navnlig iøjnefaldende, da kornet i det fugtige vejr blev sort og jordslået" (H. P. Andersen, Rudkøbing) og „der synes at være særlig mange angreb af denne sygdom i hvede og byg. Sygdommen er blevet særlig tydelig efter den megen regn først på måneden, fordi regnen har fremmet angreb af sortskimmelsvampe" (J. P. Skou, Odder). Der blev modtaget 25 hvedeprøver med goldfodsyge, og af disse var 17 fra Jylland og på et par stykker nær fra egne med ikke udpræget hvedejorder. Hos samtlige 25 prøver fandtes stærk belægning af sortskimmel.

Stinkbrand (*Tilletia caries*). „Der blev enkelte steder fundet svage angreb i vinterhvede" (J. P. Skou, Odder).

Sortrust (*Puccinia graminis*) på hvede blev iagttaget i mange af

landets hvededyrkende egne, og i nogle af disse var angrebet stærkt, ja, undertiden ondartet. Der blev modtaget 65 beretninger, og i 36 af disse skrives om intet eller ubetydeligt angreb, i 13 om sjældne angreb (i 5 om svage og i 8 om stærke) samt i 16 om almindelige (i 8 om svage og i 8 om stærke). Af de sidstnævnte 29 beretninger hidrører 13 fra Sjælland, Møn, Lolland, Falster og Bornholm, 6 fra Fyn og 10 fra Jylland, hovedsagelig Østjylland. Tillige blev der for august modtaget i alt 67 forespørgsler med indsendte prøver, og af disse var 41 fra Sjælland, Møn, Lolland, Falster og Bornholm, 4 fra Fyn og 22 fra Jylland. Angrebene synes at have været almindelige og ofte stærke i de førstnævnte landsdele, medens de er knapt så almindelige og svagere på Fyn, og i Jylland er størstedelen sjældne og svage med enkelte undtagelser; usædvanligt stærke og tidlige angreb blev konstateret på Bornholm og som det synes næsten overalt på øen, hvor iagttagelser allerførst i måneden gav et stærkt indtryk af rustens hærgninger (H. Ingvard Petersen, Lyngby). Angreb blev næsten udelukkende konstateret hos hvede, hvilket kan skyldes, at de dyrkede hvedesorters smitteracer har været de herskende; i et par beretninger skrives dog også om angreb på havre. Både vinter- og vårhvede blev angrebet, men vårhvede og sent udviklet vinterhvede synes at have lidt stærkest, navnlig vårhvede. Dette tyder på, at disse marker har budt rusten gode smittebetingelser, da dennes hovedsmitte fandt sted. Tabet i kærneudbytte vurderes forskelligt alt efter angrebets styrke og tidlighed; på Bornholm anslås dette til at blive halvdelen af normalt udbytte, og halmen regnes for at være værdiløs. Sammen med vurdering af rustens udbredelse og styrke modtoges følgende beretninger. Fra Sjælland, Møn, Lolland og Falster skrives: „Angrebet er meget almindeligt i år, næsten alle besigtigede hvedemarkers er angrebet. Derimod er der ikke fundet sortrust i andre kornafgrøder. Det første angreb, jeg så, var en hvedemark med vårhvede ved Øresundskysten. Senere er angreb konstateret over hele Nordsjælland. Halmen bliver meget forringet i værdi, derimod ser det ikke ud til, at angrebet kommer til at skade kærneudviklingen, måske med undtagelse af vårhveden“ (H. E. Jensen, Hillerød); „en mark med vårhvede er stærkt angrebet af sortrust. Angrebet vil dog næppe få større betydning for kærneudbyttet, da det er sat ind på et sent tidspunkt“ (E. Sørensen, Lyngby); „det alt overskyggende sygdomsangreb i øjeblikket er sortrusten på hveden. Årsagen er vel nok den sene udvikling af afgrøderne, idet det er de sidst udviklede og mest bladrigge partier (lavninger) i marken, som er rustangrebet. Sygdommen er kommet ad luftvejen og er et sekundært angreb, der er kommet sent. Jeg har ikke set angreb, der henviser til, hvor busken står, altså direkte smitte. Men angrebet er alvorligt, og det er på tide, vi får berberisbusken udryddet, så at loven bliver effektiv. Når *Berberis vulgaris* må plantes i København, og planteskolerne må føre den, så kan vi ikke føle os sikre på ikke at få den ud på landet også, det er sket i flere tilfælde. Derfor absolut forbud mod *Berberis vulgaris*“ (M. Greve, Roskilde); „værst er angrebene i vårhvede. Foreløbig er fundet *Berberis vulgaris* i Høve Skov“ (H. Jensen, Asnæs); „i august måned begyndte sortrustangrebene på hveden, og den nåede at brede sig til

næsten alle hvedemarker her på egnen" (Chr. Christensen, Holbæk); „sortrust i næsten hver eneste hvedemark, særligt synes angrebet at være kraftigt omkring Tolloseegnen. Også enkelte havremarker angrebet af sortrust på Saltbækvigegnen" (J. C. Tvergaard, Jyderup); „angreb er almindelig, men kun i svagere grad, i et forsøg, hvor der var en del sortrust, gav Eroica 27, Alba 27,5 og Zanda 24 fold. Et vårhvedeforsøg er ret medtaget af sortrust. På visse strækninger er der intet eller meget lidt angreb" (N. M. Nielsen, Kalundborg); „sygdommen er almindelig her på egnen, men i noget varierende styrke" (Stanley Jørgensen, Høng); „sortrust konstateret i mange hvedemarker her på egnen, enkelte marker så stærkt angrebet, at det har en kendelig nedgang i udbyttet til følge. Endnu er der ikke fundet nogen berberis" (Ib Trojaborg, Sorø); „sortrust er konstateret i enkelte vinterhvedemarker, men har ingen skade anrettet her. Derimod er der meget stærke angreb på vårhvedemarkerne, og enkelte af disse er skadet ret betydeligt. Angrebene først konstateret sidst i august måned" (H. Wraae-Jensen, Skælskør); „sygdommen ses her på egnen i praktisk taget alle hvedemarker. Angrebet varierer noget i styrke, men der er ikke tvivl om, at de stærkeste af angrebene medfører en betydelig udbytteformindskelse, og kærnerne ses i sådanne marker at være små, ligesom halmen er meget skor og slås i smuld ved tærskningen. Smitteforholdene må spille en betydelig rolle, således er iagttaget særligt stærke angreb i nærheden af hegn (uden berberis), hvor planterne har stået i læ og skygge — samt f. eks. i nærheden af markmøddinger, hvor planterne har haft overskud af næring. Her på egnen er fundet berberis 2 steder. Det ene sted blev der for 5—6 år siden ryddet nogle buske, og der blev udstroet natriumklorat, alligevel er der skudt 4—5 småbuske op, der dog ikke synes at have gjort skade. Det andet sted fandtes 2 meget store gamle „træer“, som hidtil havde stået upåagtet. På egnen deromkring er angrebene gennemgående ret stærke, og vi regner med, at der må være flere berberis på denne egn. Berberis'ens store evne til at skyde rodskud betyder vel uden tvivl, at udryddelsen ofte bliver mangelfuld, således at man også fremtidig i gunstige smitteår vil komme ud for stærke angreb. Dette leder tanken hen på, om ikke findestederne burde søges indregistreret f. eks. på målebordsblade, der da kunne samles. Muligvis ville fremtidige efterforskninger derved kunne lettes i ikke uvæsentlig grad" (Chr. Moth Bundgaard, Ringsted); „jeg har aldrig på eet år set så megen sortrust på hvede som i år. Adskillige steder er alle en landsbys hvedemarker angrebet; men angrebet er jo kommet temmelig sent, lige inden høst, og det har derfor næppe gjort så stor skade. Angrebets store udbredelse i år skyldes formentlig den sene modning og står næppe i forbindelse med berberisbuske i nærheden, i hvert fald ikke i den umiddelbare nærhed" (P. Grøntved, Næstved); „i slutningen af juli og begyndelsen af august viste der sig meget stærke angreb af sortrust på hvede. Angrebene var stærkest i vårhvede og marker, der var gødet stærkt med kvælstofgødning" (Svend Aage Pedersen, Stege); „almindelig i alle marker og mange stærke angreb særlig på vårhvede. De fleste angreb synes dog ret svage og kan vel skyldes smitte fra stor afstand" (H. H. Holme Hansen, Saxkøbing).

Fra Fyn og Langeland skrives: „Sortrust på hvede her på egnen har i år vist sig så meget som vel næsten aldrig før, ialtfald er det adskillige år siden. — Så godt som alle egnens hvedemarker har været mere eller mindre angrebne. Dog synes angrebet på vinterhvede at være kommet så sent, at dens nedsættelse af udbyttet kun bliver ringe i adskillige marker. Trods dette har vi landmænd, der regner med 2—3 fold mindre på grund af sortrust. Derimod er angrebet i vårhvede af rust stærkt, og her må der regnes med en meget stor udbyttenedgang på grund af sortrusten“ (Helge Rasmussen, Kerteminde); „angreb i enkelt hvedemark i Bullerup — angrebet ikke særlig voldsomt, men vil dog nedsætte udbyttet en del. Tilsyneladende ingen forklaring på angrebets fremkomst her“ (J. C. Baun, Odense); „konstateret enkelte steder“ (P. Bruun Rasmussen, Marslev); „angrebene af sortrust har særlig vist sig på vinterhveden. Alle sorterne i et sortsforsøg var mere eller mindre angrebne, mest synes det dog at være gået ud over Eroica. Angrebet har dog næppe et sådant omfang, at udbyttet præges deraf“ (A. Larsen, Aarslev); „sygdommen er kun konstateret i 2 marker, som begge ligger lige op til hver sin skov“ (H. P. Andersen, Rudkøbing).

Fra Jylland skrives: „Der er her på egnen kun konstateret et enkelt tilfælde, men det var også af alvorlig karakter. Antagelig har det medført en udbyttenedgang på op imod 10 td. hvede pr. td. land. Smittekilden (berberis) er endnu ikke fundet“ (Aksel Nielsen, Horsens); „sortrusten findes praktisk talt i alle egnens hvedemarker. Angrebene i vinterhvedemarkerne er dog gennemgående så sene, at de kun får lidt eller ingen betydning for udbytte, dog findes der vinterhvedemarker ind imellem, som muligvis på grund af lidt senere modning er stærkere angrebne end andre. I enkelte af disse marker vil kærnevægten tildels være halveret, hvorfor skaden sådanne steder beløber sig til hundreder af kroner. I vårhvedemarkerne er angrebet flere steder katastrofalt, — den sene udvikling er sikkert medvirkende hertil. Et enkelt mindre angreb konstateret på havre“ (J. P. Skou, Odder); „alm. men ikke særlig kraftige angreb konstateret i hvede. I sentsået værrug er angrebene ret kraftige. Forholdene vedrørende værtplantens eventuelle nærhed er foreløbig ikke undersøgt“ (B. R. Bentholt, Ødum); „kun et enkelt forholdsvis godartet angreb“ (H. P. Nielsen, Ulstrup); „enkelte angreb konstateret i hvedemarker. Eftersøgning af berberisbuske iværksat, men uden resultat“ (Erik Jensen, Randers); „har kun set et angreb i hjørnet af en havremark“ (Kr. Nielsen, Skive); „sortrust er konstateret — mener vi da — i 2 tilfælde på vinterhvede og 1 på vårhvede. Vi forsøger nu at finde berberis“ (H. Baltzer Nielsen, Hjørring).

Årets vækstkår for rustens sommerværtplanter i forbindelse med gode kår, og da især gode vejrforhold, for svampens udvikling og spredning, må have budt særligt fine smittebetingelser; og ikke blot for skålrustsporer og første generation af sommersporer, men også og kanske navnlig for de følgende generationer. Smitten hidrører fra berberisbuske og først og fremmest fra buske indenfor landets grænser; ialtfald hvor det drejer sig om tidlige og stærke angreb. Årets sortrustangreb viser med al ønskelig tydelighed, at Danmark endnu ikke er befriet for berberisbuske, således som loven af

1903 forudsætter. Den foreliggende opgave, der byder sig til straks, er da at finde og udrydde berberisbuske, og opgavens første del bliver nok den vanskeligste, thi det går ikke altid så let som på Bornholm, hvor man meget hurtigt i hegn fandt ca. 100 gamle buske på indtil 3 à 4 meters højde og i statsskovene i Almindingen (H. Ingvar Petersen, Lyngby).

Kronrust (*Puccinia rhamni*). Der foreligger bare få iagttagelser om denne sygdom, hvis angreb dog også i år har været stærkt hos sent udviklet havre (C. M. Kjellerup, Ribe); der modtoges fire indsendte havreprover med denne rust. Det var vel værd at se efter, om der i løbet af efteråret viser sig stærkt angreb hos rajgræs, og om der i så fald er forskel i dettes styrke hos de forskellige stammer.

Bygrust (*Puccinia hordei*) blev konstateret hos indsendt byg.

Aksfusariose (*Fusarium sp.*) synes ikke at være almindeligt iagttaget, og kun i et par beretninger skrives, at man på avner af hvede har konstateret svampenes rødlige belægninger; med fortsat dårligt høstvejr kan man vente, at svampen breder sig.

Græssernes meldug (*Erysiphe graminis*) var også i august stærk og yderst almindelig hos korn- og græsarter. Hos korn og navnlig hos hvede blev meldug sammen med sortsimmel (*Cladosporium*) årsag til en stærk mørkfarvning af halm og avner.

BÆLGPLANTER.

Borbrist blev konstateret hos lucerne (P. Bruun Rasmussen, Marslev).

Kransskimmel (*Verticillium albo-atrum*) synes i år at være uden stor betydning hos lucerne; af i alt 51 beretninger skrives blot i 13 om angreb, og kun i 3 af disse om stærke angreb og stor ødelæggelse af dele af lucernemarkerne.

Stængelsvamp (*Colletotrichum trifolii*) hos lucerne iagttoges i en mark på Møn og med samme styrke som i 1950, der var den pågældende marks udlægsår; svampen viste sig ikke før sidst i august, hvor den også konstateredes i andre marker. Den synes ikke i år at forringe lucernes udbytte (S. A. Pedersen, Stege). Svampen fandtes også på en indsendt lucerneprøve.

Skivesvamp (*Pseudopeziza medicaginis*). Fra Aarslev forsøgsstation skrives: „I det meste af vækstperioden og særlig i dennes sidste del har svampen gjort sig mere bemærket, end det har været tilfældet i de nærmest foregående år. Hvor der er taget slet ved begyndende blomstring, synes der dog ikke at have været tale om bladfald af nogen betydning“ (A. Larsen).

Violet rodfiltsvamp (*Helicobasidium purpureum*) konstateredes på roden af indsendt lucerne.

Gråskimmel (*Botrytis cinerea*) havde ødelagt stængel og rodhals hos indsendt lupin.

BEDEROER.

Borbrist (hjørteforrådnelse) synes vel at have haft nogen udbredelse, omend angrebene hyppigst er svage og i pletter af markerne. Af i alt 65 beretninger skrives i 22 om intet eller ubetydeligt angreb, i 32 om sjældne (i 25 om svage og i 7 om stærke) og i 11 om almindelige angreb (i 10 om svage og i 1 om stærke). Angrebet var som sædvanligt meget fremtrædende på stærkt kalkede jorder. Sprojtning med 2 % boraxopløsning anvendtes (F. Bek Pedersen, Hobro), og selv sen sprojtning i de første dage af august af en stærkt angrebet mark synes at ville give god virkning (E. Staunskjær, Kolind).

Virus-gulsot (*Beta virus 4*) i første års roer synes hidtil ikke at have været stærk i angreb, hvis man kan dømme alene efter symptomerne. Disse blev navnlig iagttaget fra omkring midten af måneden, hvor der dels viste sig enkelte planter og dels flere planter i pletter i markerne og med gule og stive blade. Af i alt 66 beretninger skrives i 12 om intet eller ubetydeligt angreb, i 20 om sjældne (i 18 om svage og i 2 om stærke) samt i 34 om almindelige angreb (i 32 om svage og i 2 om stærke). Gulfarvning af bladene tiltog kun langsomt i månedens sidste halvdel med dennes solfattige vejr, og det kan ventes, at sol og tørke i september vil medvirke til, at den gule farve — og navnlig — stivheden bliver mere fremtrædende. „I modsætning til tidligere år er angrebet af virus-gulsot på dette tidspunkt kun svagt, kun lyse pletter hist og her i marken, medens marken som helhed virker frisk og grøn“ (Frede Rasmussen, Tystofte) og „i den sidste tid er temmelig mange roer blevet angrebet af virus-gulsot, antagelig dog ikke så kraftigt angreb som på samme tid i fjor“ (P. Laursen, Faaborg). Der blev i enkelte egne, f. eks. i Nordfalster, iagttaget meget stærke angreb først i tyverne af måneden; 15—20 marker viste sig her meget stærkt angrebet, og i et par af markerne var næsten alle blade stærkt gule og stive.

Bedeskimmel (*Peronospora Schachtii*). Af i alt 60 beretninger skrives i 26 om angreb, der for størstedelen var beskrevet som sjældne og svage. Sygdommen var langt hyppigere end sædvanligt og fandtes hos enkelte planter overalt i markerne. Gulfarvning og stivhed hos de syge blade kan skuffende ligne symptomer hos virus-gulsot og navnlig hos blade, hvor skimmelbelægningen ikke er stærk. Bedeskimmel kan også give anledning til forveksling med borbrist, hvis hjertebladene er dræbt, sorte og visne og uden skimmelbelægning. „Straks efter udtynding 20—25 % af planterne i sukkerroer, naboer til frøroer, angrebet. Nu ses de angrebne planter, som ikke synes at have lidt særlig meget, stående spredte og med store, gulnende yderblade, som man på afstand tager som tegn på virus-gulsot. Disse planter kan i enkelte marker også ses pletvis“ (H. H. Holme Hansen, Saxkøbing). At sygdommen har været fremme i et meget langt tidsrum ses af følgende: „I et forsøg med afhugning af toppen sås i de nye fremvoksede blade en stærk opblussen af sygdommen“ (Chr. Moth Bundgaard, Ringsted).

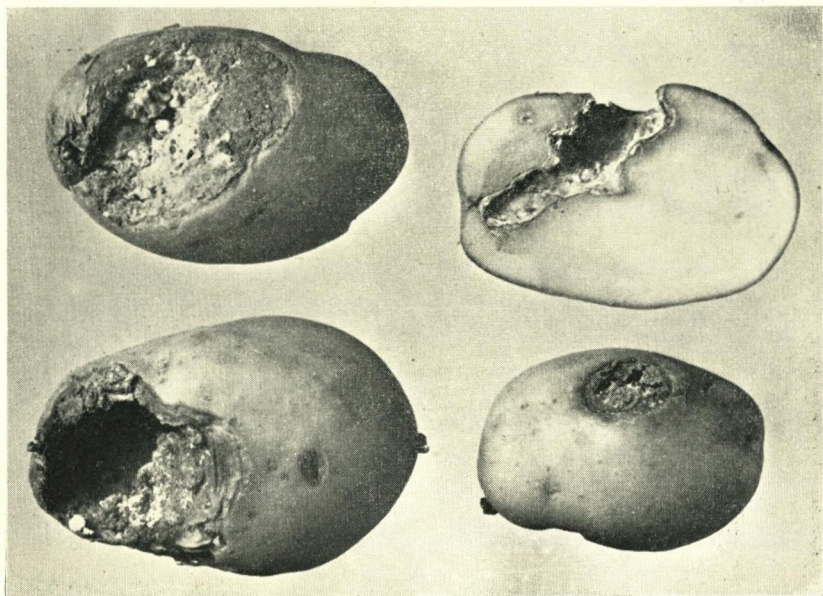
KÄLROER, KÄL o. a. KORSBLOMSTREDE.

Hvidbakteriose (*Bacterium carotovorum*) „ses meget almindelig hos turnips. I mange marker er en betydelig del af roerne angrebet, og i de fleste tilfælde er de angrebne roer helt ødelagte“ (Chr. Moth Bundgaard, Ringsted).

KARTOFLER.

Frostskade. „På de lokaliteter, hvor frosten tog særlig hårdt fat 30.—31. juli, ses skaden ikke nær så udpræget nu“ (H. P. Nielsen, Ulstrup).

Lyn formodes at være årsag til ødelæggelse af kartoffelknolde modtaget fra Fyn og fra Haslev (B. Munch); ødelagte knolde fra sidstnævnte ses på hosstående billede.



Formodet lynskade hos kartoffelknolde.

Kartoffelskimmel (*Phytophthora infestans*) fik en stor udbredelse i august, og angrebene var almindelige og meget hyppigt stærke. Af i alt 68 beretninger skrives blot i 5 om sjældne angreb, men i 63 om almindelige angreb (i 25 om svage og i 38 om stærke). Angrebet tiltog i styrke i månedens sidste halvdel, og ved månedsskiftet var sildige foder- og industrikartofler meget ofte stærkt angrebet, ja, endogså sorter som Robusta, Dianella, Alpha og Deodara. „Omkring 1. august forekom enkelte, stærke angreb, 8.—10. august en del flere (udbredelse i de nærmest følgende døgn

med høj nattemperatur) og i månedens sidste trediedel voldsomme angreb, som i løbet af få døgn fik samtlige sorter til at visne. En sort som Akebia, der for få år siden viste sig helt immun, visner nu med samme hast som Up-to-date. Ingen af de her dyrkede sorter viser sig meget modstandsdygtige. Stor fare for knoldsmitte med regnbygerne" (P. Trosborg, Brande); talrige andre beretninger og hovedsagelig fra Jylland giver en bedømmelse, der falder ret nøje sammen med denne. Om bekæmpelsen og dens virkning skrives: „Det er synd, at ikke de sildige sorter bliver sprøjtet i langt større udstrækning" (C. J. Henriksen, Herning); „i de sildige sorter, der er sprøjtet med bordeauxvædske 2 gange, er der 29/8 kun skimmelpletter på bladene" (Aage Bach, Tylstrup); „hvor der er gennemført 2 gange sprøjtning, står kartoflerne endnu pænt" (F. Bek Pedersen, Hobro); „bordeauxvædske var alle andre anvendte bekæmpelsesmidler langt overlegen" (Erik Jensen, Randers); „sprøjtning har hidtil vist gode resultater (bordeauxvædske, Kuprisan)" (H. P. Nielsen, Ulstrup); „hvor sprøjtningen er vel gennemført, holdes skimmelen dog nogenlunde i ave" (B. R. Bentholt, Ødum); „den bedste beskyttelse mod skimmel synes at være i de marker, der er sprøjtet først med Dithane og senere med et kobbermiddel" (S. Nørlund, Aulum); „der ses god virkning af sprøjtning med bordeauxvædske, i sprøjtede marker kan nok ses begyndende angreb, men dog ikke af større betydning. Vi har ved en demonstrationssprøjtning i Bintje sammenlignet usprøjtet — 800—1000 l 2 % bordeauxvædske — 800—1000 l 1 % Ob 21, her var langt den bedste virkning af sprøjtning med bordeauxvædske" (J. J. Søndergaard, Silkeborg); „i det nordøstlige Sjælland kom angrebet af kartoffelskimmel meget sent, antagelig fordi markerne aldrig er sprøjtet så tidligt og almindeligt som i år" (H. E. Jensen, Hillerød); „der er sprøjtet med bordeauxvædske 2 gange den 10. og 24. juli, og navnlig den sidste sprøjtning synes at hemme angrebet i fuldstændig ødelæggelse af toppen" (E. Sørensen, Lyngby).

Endvidere skrives om sprøjtearbejdet følgende: „Der er sprøjtet i alt ca. 500 ha kartofler her på egnen, og når vi kommer til en pæn, grøn kartoffelmark, kan vi være sikker på, at den er sprøjtet med bordeauxvædske. De nye midler holder ikke nær så godt. Kun det, at de er meget nemmere at arbejde med, og at de ikke er så hårde ved sprøjterne, giver disse midler en efter vor mening uberettiget anvendelse. Vi har set flere steder, at et nylig begyndt skimmelangreb er standset ved sprøjtningen" (N. Engvang Hansen, Allingaabro).

Kartoffel-bladpletsyge (*Alternaria solani*) synes i nogle egne at have meldt sig sent og med stærke angreb: „De tidlige sorter, der var faldet, inden skimmelen kom, var ret stærkt angrebet" (Aage Bach, Tylstrup); „efter en tørkeperiode kom regnen i august, og samtidig et forbløfende hurtigt udbredt angreb af bladpletsyge" (A. P. Aidt, Viborg).

Pulverskurv (*Spongospora subterranea*) blev ved månedens midte konstateret på indsendte knolde.

Sortbensyge (*Bacillus phytophthorus*). Sildige og almindelige angreb omtales i 4 beretninger.

Kartoffelbrok (*Synchytrium endobioticum*) blev omkring 20. august konstateret hos 2 indsendte prøver.

GULEROD.

Gulerodens sortrød (*Alternaria radicina*) „gør utvivlsomt en hel del skade i frøgulerødder, der er overvintret på blivestedet. Roden kan ofte rådne totalt og give nødmodne planter. Sygdommen er formentlig blevet begunstiget af det regnfulde vejr, der har hersket siden sensommeren 1950“ (N. Chr. Stentoft, Odense).

HANS R. HANSEN.

SYGDOMME PÅ HAVEBRUGSPLANTER.

Besvarelse af 27 af de udsendte skemaer har givet nedenstående resultat.

	Intet ell. ubet.	Sjældne svage	Sjældne stærke	Alm. svage	Alm. stærke
Brune bladpletter — æble	4	2	1	3	6
Æbleskurv		2	2	7	17
Pæreskurv	1	1	3	10	12
Kirsebærskurv	8	3		2	1
Gul monilia — æble	3	9	1	8	5
Gul monilia — pære	7	5	4	6	4
Gul monilia — blomme	5	3	3	11	4
Skivesvamp — stikkelsbær ...	3	4		7	12
Skivesvamp — solbær	2	2	4	4	12
Skivesvamp — ribs	3	4	4	10	2
Hindbær-stængelsyge		4	4	11	7
Bladpletsyge — selleri	5	7	4	4	5
Agurk — pludselig nedvisnen .	7		4	1	2
Tomat — kartoffelskimmel ...	2	3	3	4	12
Rosen-stråleplet	1	1	2	7	11

FRUGTTÆRER OG FRUGTBUSKE.

Vejrskade er iagttaget på Spangsbjerg forsøgsstation, hvorfra der skrives følgende: „Både på frugttræerne og læhegnene er der iagttaget ret betydelig vejrskade med svidning af bladene og for tidlig løvfald. De fleste læhegn og de frugttræer, som vinden har nået ind til, er helt brune på vestsiden, men grønne og friske på østsiden. Dette skyldes antageligt, at de ret stærke vestenstorme har ført saltpartikler med sig i så stort et omfang, at saltet har svedet bladene“ (E. Christiansen).

Brune blade og bladfald, som omtaltes i sidste månedsberetning, synes at have kulmineret hurtigt. Vi har set eksempler på, at det så meget faretruende ud en overgang kort efter, at bladfaldet var begyndt, og havde det fortsat ret længe med den styrke, det pludseligt var sat ind med, kunne det være blevet meget alvorligt. Heldigvis standsede bladfaldet hurtigt, og da træerne er i god vækst og har stor bladfylde, er den skete skade næppe af afgørende betydning. På lignende måde er det øjensynligt gået andre steder.

Nogle steder, hvor skurven i juli var blevet meget alvorlig, for der blev sat ind med sprøjtning, er der på Cox's Orange kommet et uhyggeligt bladfald efter sprøjtningen, men det er jo en gammel erfaring, at skurvede blade ikke godt tåler kemikalier. Bruger man så en vædske, f. eks. kviksolvholdige midler, som Cox's Orange er omfindtlig for, og man for at råde bod på, at skurven har fået så godt fat, sprøjter kraftigt, forstår man, at det let kan gå galt, når vejrforholdene tillige er sådan, at træerne er særlig tilbøjelige til at lide af kemikalieskade. Det kan i denne forbindelse nævnes, at man i England er kendt med Cox's Orange's omfindtlighed for kviksolv.

Hvor der har været meget bladfald, vil det være rigtigt at undersøge rødderne, da der er noget, der taler for, at bladfaldet er værst, hvor jordbundsforholdene er mindre heldige, så fine rødder og rodhår er blevet kvalt eller på anden måde har taget skade, hvorefter rødderne ikke kan foretage en tilfredsstillende næringsoptagelse.

„Cox's Orangepletter“, de almindelige små runde bladpletter, der især ofte findes på Cox's Orange, men også kan forekomme på andre sorter, er almindelige i år, men synes dog ikke at være særlig alvorlige.

Smårevner i æbler, se sidste månedsberetning side 61, er fundet i Guldborgæbler ved Lyngby, hvor de også fandtes i fjor. Nogle træer har næsten kun æbler med revner, og de fleste er meget misdannede, de kan kun bruges som industrifrugt, andre træer har enkelte grene med syge æbler, medens atter andre træer har helt sunde frugter. Fra Varde-Esbjergene skrives, at „smårevner“ ofte findes på Bramley og andre sorte (Martin Sørensen).

Æbleskurven (*Fusicladium dendriticum*) må stadig betegnes som meget alvorlig mange steder, og det bliver af stor betydning for opbevaringen, hvor længe der sprøjtes. Holdes der for tidligt op er faren for sen- og lager-skurv meget stor, således at de æbler, der hidtil er gået fri for skurv, endnu kan nå at blive angrebet. Fra Aalborg skrives, at de fleste har sidste år i erindring, og de indstiller derfor ikke sprøjtearbejdet så tidligt (Jørgen Jørgensen). At sidste års store æblehøst kan modvirke sprøjtearbejdet, hvor æblehøsten ikke er af afgørende økonomisk betydning, er noget, vi har haft indtrykket af hele sommeren. Dette udtrykkes således fra det sydlige Sønderjylland: „Skurven er meget udbredt nu også på frugterne, i plantagerne sprøjtes der, men i privathaverne driver man det ikke længere end til 1 eller 2 sprøjtninger i maj, og den store høst, der ikke kunne afsættes sidste år har fået folk til at miste modet“ (M. Surlykke Wistoft). I de egne af landet, hvor betingelserne for skurven ikke har været gunstig tidlig på året, er den ikke så alvorlig, fra Nordvestjylland skrives: „Ret godartet i år; skyldes nok

det tørre kølige vejr i forsommeren. — Sprøjtningen meget mangelfuld de fleste steder — Der skal spares!“ (Sigurd Thorup). Fra Salling og Fjends hedder det: „Skurven kom ret sent i år, så selv de dovne i sprøjtemæssig henseende havde en chance, men nu findes der vekslende angreb overalt“ (A. Herborg Nielsen). Fra Sorø Amt: „I mange plantager er der stadig ny-infektion, trods gentagne sprøjtninger, og næsten uanset hvilke midler der anvendes. Belle de Boskoop er mange steder næsten ustyrlig“ (E. Christensen). I Nordjylland er der først i måneden begyndt at komme skurv i skudspidserne (A. S. Lundstein). Fra den nordvestlige del af Sønderjylland skrives, at stærke angreb er i gang nu på de hidtil skurvfri træer (Wisti Raæ). Fra Sydøstjylland: „Det er kun de færreste frugtavlere, der kan påvise aldeles skurvfri æbler i år. Vejret har også været kontrært, og måske også tendensen i retning af at anvende specialpræparater i stedet for bordeauxvædske har en del af skylden for den megen skurv“ (Arne Pallesen).

P æ r e s k u r v (*Fusicladium pirinum*) er meget udbredt, fra Aalborg Amt betegnes den som alvorligere end æbleskurven (J. Jørgensen), men fra Østjylland hedder det, at angrebene er ret almindelige, men som helhed er sygdommen ikke nær så alvorlig som æbleskurv (H. Dixen), og fra Slagelse-Skælskøregnen, at den er knapt så udbredt som æbleskurven. Fra Sorø Amt skrives: „Har bredt sig meget i august. Bonne Louise på vildstamme særlig medtaget, kan stå ved siden af Bonne Louise på dværgstamme, hvor der næsten ikke kan findes en skurvplet. Grenskurv breder sig også meget på ovennævnte sort“ (E. Christensen). Flere steder er iagttaget angreb på skudene. Mange steder er pærerne meget revnede, men det skyldes nok ikke alene angreb af skurv, men også den megen fugtighed.

K i r s e b æ r s k u r v (*Fusicladium cerasi*) synes som helhed — mærkeligt nok — ikke at have været alvorlig.

Gul monilia (*Monilia fructigena*) er begyndt på såvel æbler som pærer og blommer, men synes som helhed endnu ikke at have taget særlig alvorlig fat. Den megen skurv og de mange revner, der især er i pærerne, vil nok begunstige den, så alvorlige angreb kan ventes. Nogle steder er den dog allerede alvorlig, f. eks. i det sydlige Sønderjylland, hvor den på æblerne karakteriseres som usædvanlig slem, på pærerne som meget udbredt og om blommerne skrives: „Synes næsten ikke, jeg har set så megen monilia før, men vi har vist også haft landets fugtigste klima i år“ (M. Surlykke Wistoft). Fra Spangsbjerg forsøgsstation hedder et: „Der findes en del spredte angreb af gul monilia på pærer. Det er første gang i løbet af mange år, at der har været monilia på pærerne“ (E. Christiansen).

Bladplettsyge (*Marssonina juglandis*) er meget almindelig på valnødtræer, hvor den ikke alene angriber bladene, som får store, brune pletter, men også frugterne, idet den grønne skal får sorte pletter.

Skivesvamp (*Gloeosporium ribis*) er alvorlig på alle tre frugtbuskarter, men synes at være værst på stikkelsbær og solbær, mindre slem på ribs. Fra Spangsbjerg skrives, at der er stærke angreb på de almindelige sorter, medens de småfrugtede, amerikanske sorter næsten er fri for skivesvamp (E. Christiansen). Fra den nordvestlige del af Sønderjylland meddeles

om stikkelsbær: „Meget slemme flere steder. Det er som om sprøjtningen omkring blomstring ikke er nok og efter høsten ikke er tidlig nok. De formalinsprøjtede i bærtiden står bedst“ (Wisti Raae). Fra det sydlige Sønderjylland hedder det, at skivesvampen har været værst ved stikkelsbærrene, men mange steder står solbærrene nu bladløse, og da angrebet kom tidligt, er det tit gået ud over bærhøsten (M. Surlykke Wistoft). I Sorø Amt betegnes skivesvamp på solbær som udbredte, men hurtig sprøjtning efter bærplukningen har hemmet det (E. Christensen). Fra Holbæk skrives, at skivesvampen på stikkelsbær er almindelig og enkelte steder meget slem, men mest, hvor der ikke er sprøjtet mod stikkelsbærdræber. Om samme angreb på solbær hedder det derfra, at det næsten overalt er meget ondartet, der gøres intet eller i hvert fald næsten intet ved den (Henrik Nielsen). Fra Stevns-Fakseegnen hedder det, at temmelig mange stærke angreb findes på solbær; tilsyneladende er angrebene værre i de unge plantninger i markerne end på de gamle buske i haverne (Philip Helt).

Brune bladrande og næsten helt visne blade på ribs er set mere i år end nogen sinde før og har ofte hindret bærmodninger, skrives der fra den nordlige del af Sønderjylland (Wisti Raae). I Nordjylland er der mange visne bladrande, især hvor buskene står vindudsat og på vid afstand, men ikke meget heraf i gamle haver (A. S. Lundstein).

Filtrust (*Cronartium ribicola*) har i et par tilfælde optrådt meget stærkt på Stevns-Fakseegnen (Philip Helt).

Hindbærstængelsyge (*Didymella applanata*) tegner til at blive alvorlig, der er allerede set mange nyinfektioner. Fra Aalborg Amt skrives: „Så allerede lige da bærrene begyndte at modne, og er nu meget slem. Hvor er det virkelig gode middel mod denne sygdom?“ (Jørgen Jørgensen). Ja, gid vi vidste det. Fra Holbæk Amt meddeles det, at nye angreb længe har kunnet ses, og har som sædvanlig været værst, hvor bestanden har været tæt. Et forsøg på at bekæmpe sygdommen ved at fjerne de fjorgamle skud i „Preussen“ i en planteskole i foråret og sprøjte de nye gentagne gange med bordeauxvædske har ikke ført til det ønskede resultat, thi de er ikke fri for nyinfektioner (Henrik Nielsen). Formodentlig havde det været adskilligt værre, dersom disse foranstaltninger ikke havde været truffet.

Virussygdomme er meget udbredte i hindbær. Fra Sorø Amt skrives, at det er et særsyn at se et vellykket stykke hindbær, og at en stor part heraf må skrives på viruskontoen (E. Christensen).

KØKKENURTER.

Selleri-bladpletsyge (*Septoria apii*) optræder meget varierende, men dog ikke så alvorlig, som man kunne frygte i år på grund af den megen fugtighed, denne har en gavnlig indflydelse på selleriernes vækst, og de angribes derfor ikke så let af bladpletsygen som i andre år, hvor de er udsatte for vækststandsninger på grund af tørke.

Brunpletsyge (*Marssonina fragariae*) har næsten ødelagt et stykke jordbær med Abundance ved Lyngby. Bladene blev stærkt brunplettede og røde, hvilket nok for en stor del skyldes svampens angreb på bladstilkene.

Pludselig nedvisnen af agurker forekommer ret hyppigt i visse år, men er ikke almindelig i år; som helhed er agurkerne sløje, idet de har haft det for koldt og for vådt mange steder.

Løgrust (*Puccinia porri*) er ret udbredt.

Kartoffelskimmel (*Phytophthora infestans*) er meget udbredt på frilandstomater, så hvor der ikke er sprøjtet eller pudret tidligt og flere gange med kobberholdige midler, vil der næppe blive mange spiselige tomater. Fra Blangstedgaard skrives, at tre gange sprøjtning med bordeauxvædske har holdt tomaterne fri for skimmel, men usprøjtede er helt ødelagte (Arne Sørensen).

PRYDPLANTER.

Roserne står mange steder meget sløjt i år, meldug (*Sphaerotheca pannosa*) er slem ved dem, men endnu værre er stråleplet (*Diplocarpon rosae*), der mange steder næsten har afløvet dem. Fra Østjylland skrives: „Findes i omtrent enhver have, absolut rosernes fjende nr. 1“ (H. Dixen).

Skurv (*Fusicladium pyracanthae*) er alvorlig på ildtorn (*Pyracantha coccinea*) i Sorø Amt, hvorfra der skrives, at både frugter og blade er stærkt angrebet (E. Christensen).

Myxosporium cingulatum, der angriber skuddene og får dem til at hænge og efterhånden visne, er fundet på skud fra en Ligusterhæk ved Kalundborg; det er første gang denne svamp er konstateret her i landet.

ANNA WEBER.

SKADEDYR PÅ LANDBRUGSPANTER.

KORN OG GRÆSSER.

Ørentviste (*Forficula auricularia*). „Ørentviste har optrådt i meget stort antal og har ved gnav gjort betydelig skade i rughebene“ (Sv. Højer-Pedersen, Bjerringbro). Lignende beretninger foreligger fra Allingaebro (N. Engvang Hansen) og Djursland (E. Staunskjær og P. Mumm).

Aksløberen (*Zabrus gibbus*). Et ondartet angreb i rug rapporteres fra Hobroegnen. Næsten alle kærner på en ha var begnavet (F. Bek Pedersen).

Halmhvepsens larve (*Cephus pygmaeus*) har anrettet skade på en bygmark på Oddereggen (J. P. Skou) og på en hvedemark ved Allingaebro (N. Engvang Hansen).

BÆLGPLANTER.

Stængelål (*Ditylenchus dipsaci*). Kun i 2 indberetninger skrives, at angreb på bælgplanterne ikke er iagttaget. I 7 beretninger karakteriseres angrebene som svage, og i 8 omtales stærke angreb, særlig på rødkløver. Alt i alt synes symptomerne dog ikke at være særlig alvorlige i år. Fra Holbæk skrives: „Enkelte angreb i lucernemarken, mest i ældre marker“ (J. Tvergaard). Fra Skælskør: „Ikke særlig ondartet“ (H. Wraae-Jensen). Fra Kertemindeegnen: „I flere lucernemarken her på eggen er der angreb af lucerneål, og den synes at have arbejdet godt i den forløbne måned. Også rødkløverålen er aktiv i en del kløvergræsmarker“ (H. Rasmussen). Fra Langeland: „Angrebene er ikke nær så iøjnefaldende i år, som de var sidste år“ (H. P. Andersen). Fra Morsø: „Angreb i hvidkløver meget udbredt“ (Engelhardt Jensen).

Ærtethrips (*Physopus robusta*). Stærke angreb forekom på Faaborg-egnen. Ofte reduceredes avlen til en trediedel eller halvdelen (J. Lindegaard).

Lucerneblomstgalmyggen (*Contarinia medicaginis*). „Angrebene er meget ondartede, jo værre des ældre den frøbærende mark er. I en 3-årig frømark er således bemærket, at over 75 pCt. af alle blomsterstandene er omdannet til galler. I 2.års markerne er det ikke så galt, men dog meget slemt. Enkelte avlere har som følge af disse stærke angreb afhugget marken“ (H. Wraae-Jensen, Skælskør). Fra Sydfyn: „Spredte angreb var almindelige sidste år, og det samme synes tilfældet i år — i enkelte marker endog meget stærke angreb. Set en mark, hvor næsten alle blomster var ødelagt — 3.års mark“ (N. Chr. Stentoft).

BEDEROER.

Roeål (*Heterodera Schachtii*) er meget udbredt på Assenseggen (B. Kjærbøll).

Bedelus (*Aphis fabae*). Lusene var til stede på enkelte planter i de fleste roemarken, men regnen holdt dem i ave, så at de ikke var i stand til at brede sig videre.

Oldenborrelarver (*Melolontha melolontha* og *M. hippocastani*). Se diverse skadedyr.

Bedefluen (*Pegomya hyoscyami*). Larveangrebene har været betydningsløse eller svage — også i de egne, der tidligere på sommeren hærgedes af dette skadedyr. Kun J. Tarp, Aalestrup, omtaler stærke angreb, idet han skriver: „Efter den stærke æglægning i sidste halvdel af juli kom et meget stærkt larveangreb i første halvdel af august. Jeg har aldrig før set så stærkt angreb af 2. generations larver. Angrebet ses i de 5-6 nordligste sogne af Viborg Amt, men praktisk talt ikke syd derfor“.

KÅLROER, KÅL o. a. KORSBLOMSTREDE.

Kållus (*Brevicoryne brassicae*). Angrebene var også i august overalt svage og betydningsløse. Et par steder, hvor kulden og fugtigheden ikke formåede at gøre det af med lusene, tyede man med held til bekæmpelse med nikotin og Bladan.

Kålblad hvepsens larve (*Athalia spinarum*). 10 af de indkomne beretninger melder, at angreb ikke er set, 5 skriver om svage og kun 2 om stærkere angreb. Fra Ejstrup-Nr. Snede skrives, at der er fundet enkelte ret stærke angreb på de lettere jorder (S. K. Larsen). Fra Hjerm-Ginding Herred meldes om mindre angreb i de fleste kålroemarken (A. Toft Andersen), og fra Hjørring skrives, at der er konstateret adskillige angreb, der dog kun i eet tilfælde var af betydning (H. Baltzer Nielsen).

Kålmøl (*Plutella maculipennis*). På Faaborgegnen fandtes enkelte ond-artede angreb (J. Lindegaard). Svage angreb er set ved Tylstrup (Aa. Bach) og Haderup (E. Eriksen).

Knoporme (*Agrotis segetum*). Se diverse skadedyr.

Kålorme (*Pieris brassicae* og *P. rapae*). Disse larver har optrådt meget sparsomt i de fleste egne. Kun to indberettere fra Vestsjælland skriver om et større antal angreb (N. F. Larsen, Ubby, og P. Rasmussen, Gorlev). Fra Roskilde skrives: „Har ikke set angreb i marken. Har indtryk af, at kålsommerfuglen har optrådt meget fåtalligt i år“ (M. Greve). Fra Sorø Amt: „Larven af *Pieris rapae* synes indtil nu at være til stede i største mængde. *Pieris brassicae* flyver meget nu, men den store offensiv er endnu ikke sat ind“ (E. Christensen). Fra det sydlige Sønderjylland bemærkes ligeledes, at larven af den lille kålsommerfugl ses hyppigere end larven af den store (M. Surlykke Wistoft). På Tørringegnen har der været kraftig sværmning af kålsommerfuglene, men ingen larveangreb er hidtil iagttaget (S. K. Larsen).

Krusesygegalmyggen (*Contarinia nasturtii*). Angrebene varierer meget i styrke fra egn til egn selv inden for ret snævre områder. Alt i alt synes det dog, som om de ikke er så ondartede som de foregående år. Af de mange beretninger citerer vi: „Angreb ses i alle kålroemarken, men kun i mild grad“ (P. Grøntved, Næstved). Skælskør: „Meget stærke angreb enkelte steder, andre steder svage angreb“ (H. Wraae-Jensen). Fra Fyn: „Ret stærke angreb i de fleste kålroer“ (P. Bruun Rasmussen). „Der er vel angreb i de fleste kålroer, men det har ikke været de rigtig stærke angreb, vi før har set“

(N. Engvang Hansen, Allingaabro). „Angreb meget almindelige. Der kan findes marker med op til $\frac{1}{4}$ af planterne misdannede (flerhalsede). Halsråd almindeligt i månedens slutning“ (E. Jensen, Randers). Fra Mors: „Uden betydning i år“ (Engelhart Jensen). „Man kan finde krusesyge i de fleste kålroemarker, men jeg har ingen steder set alvorlige angreb, og kålroemarkerne tegner meget fint“ (R. Sørensen, Fjerritslev). Fra Hjørring: „Angrebene af krusesyge er heroppe meget almindelige, og dens følger — halsråd o. s. v. — tegner til at blive af alvorlig art. I nogle tilfælde søger man at standse forrådnelsen ved at hugge toppen af neden for det angrebne sted“ (H. Baltzer Nielsen).

Kålflue (*Chortophila brassicae* og *C. floralis*). De tallose minerede kålroer, der er fundet i visse egne af Jylland, vil betyde en ganske væsentlig forringelse af afgrøden.

KARTOFLER.

Kartoffelål (*Heterodera rostochiensis*). 12 beretninger melder, at angreb ikke er bemærket, medens der i 19 skrives om angreb af varierende styrke og hyppighed. Angrebene er fortrinsvis fundet i småhaver, men er også påvist i marker, hvor man for ofte har dyrket kartofler. På et landbrug i Vindinge ved Roskilde fandtes således et ualmindelig kraftigt angreb, der havde bredt sig til en nabogård (M. Greve). Fra Sydsjælland skrives: „I kolonihaverne omkring Næstved er kartoffelål meget udbredt“ (P. Grøntved). Fra Vestfyn: „Findes i mange småhaver, hvor der hyppigt dyrkes kartofler“ (B. Kjærbøll). Fra Hobro: „Hos en gårdejer i Brøndum er der konstateret et angreb, der dog ikke har fået noget større omfang. Vi søger nu at begrænse videre udbredelse ved et fornuftigt sædskifte. Der har igennem flere år været en ret udstrakt kartoffelavl på pågældende ejendom“ (F. Bek Pedersen). Fra Viborg: „Lagtaget også i marken, men dog kun, hvor der er dyrket kartofler i flere år på samme areal eller uden regelmæssigt sædskifte“ (A. P. Aidt). Fra Han Herrederne: „Ved en razzia i Brovst by fandtes ål i hver eneste have, vi besøgte“ (R. Sørensen). Fra Hjørring skrives, at næppe 25 pCt. af køkken- og kolonihaverne er fri for angreb (H. Baltzer Nielsen).

Smælderlarver (*Agriotes spp.*). Se diverse skadedyr.

Coloradobillen (*Leptinotarsa decemlineata*). Der fandtes ingen biller eller larver på friland. I Lyngby kom de første sommerbiller frem d. 20.

SKADEDYR PÅ HAVEBRUGSPANTER.

FRUGTTÆRER OG FRUGTBUSKE.

Bladlus (*Aphididae*). På frugttræerne er angrebene nu i det store og hele ebbet ud, idet kun 5 af de 16 indkomne beretninger omtaler stærke angreb. Fra Uggelose skrives: „Den grønne har været let at holde i ave, men

den røde var fræk nok til at vise sig 2 dage efter en parathionsprøjtning, men har dog ikke bredt sig meget" (W. Norrie). Fra Stevns: „Det er sjældent at finde en have, hvor der ikke er bladlus, men det er vist ligeså sjældent at finde en have, hvor der er stærke angreb" (Ph. Helt). Fra Sorø: „I stærk aftagen. Blommerne, der for 14 dage siden var fuldt besat med lus, er nu næsten rensat — uden sprøjtning" (E. Christensen). Fra Sydøstjylland: „I månedens løb har den grønne æblebladlus gjort sig bemærket i høj grad. Blommelusene har derimod været ret sjældne" (Arne Pallesen). Fra Østjylland: „Stærke angreb på æble, blomme og fersken" (H. Dixen). Fra Nordjylland: „Ikke mange lus" (A. Lundstein).

Om spredte og oftest svage angreb af blodlus (*Eriosoma lanigerum*) på æble foreligger der kun få meddelelser.

Æblevikleren (*Carpocapsa pomonella*). Angrebene har gennemgående været af moderat omfang. Fra Holbæk skrives således: „Almindelig, men uden større betydning, når bortses fra enkelte haver, hvor der er alt for få frugter på træerne" (Henrik Nielsen). Fra Sorø: „Angreb ses ret almindeligt og synes at være sat ret sent ind" (E. Christensen). Fra det sydlige Sønderjylland: „Orkanen for 14 dage siden viste, at der var meget stærke angreb i de ikke sprøjtede haver" (M. Surlykke Wistoft). Fra Sydøstjylland: „Angrebet må betegnes som værende ret mildt" (Arne Pallesen).

Blommevikleren (*Laspeyresia funebrana*). Kun i 2 af de 10 indkomne beretninger omtales angreb af betydning. Fra Stevns skrives: „Det er kun få steder, man ser stærke angreb" (Ph. Helt). Fra Gram i Sønderjylland: „Få og stærke angreb" (Wisti Raac). Fra Øst-Jylland: „Kun et relativt ringe antal angreb iagttaget" (H. Dixen).

Frugttræspindemiden (*Paratetranychus pilosus*). I de 16 indkomne beretninger karakteriseres angrebsstyrken meget forskelligt. Fra Ugge-løse skrives således: „Meget godartet" (W. Norrie). Fra Holbæk: „Mider kan findes de fleste steder, men i så ringe antal, at betydningen er underordnet eller lig 0. Et enkelt ondartet angreb i en planteskole på 2-årige blommetræer er set" (Henrik Nielsen). Fra Jerslev: „Har i august bredt sig meget, særlig på æble og blomme" (N. F. Larsen). Fra Stevns: „Det har ikke været nogen god sommer for rødt spind, og det er derfor kun svage angreb, man ser" (Ph. Helt). Fra Blangstedgaard: „Sidste år meget heftige angreb i visse dele af plantagen. I år ganske uden betydning" (A. Sørensen). Fra Spangsbjerg: „Af rødt spind har der kun været ret svage angreb og mest på de træer, der sidste år var angrebet" (E. Christiansen). Fra Nodrylland: „Ikke nye angreb af betydning, men vedvarende på de gamle træer" (A. S. Lundstein).

KØKKENURTER.

Gulerodsbladloppen (*Trioza apicalis*). 12 beretninger melder, at angreb ikke er set, medens der i 13 skrives om angreb af forskellig styrke. Fra Stevns skrives: „Det er ret almindeligt at se stærke angreb ... Hvor man har bekæmpet gulerodsorm med DDT, har jeg ingen steder set gulerodsbladloppen" (Ph. Helt). Ved Gørlev (P. Rasmussen) og på Slagelse-Skælskøregnen

(A. Sauer) er også fundet angreb af betydning. Fra Faaborgeggen skrives, at der mange steder har været alvorlige angreb (J. Lindegaard). Fra Skærbæk skrives om en mark på ca. $\frac{1}{2}$ td. ld., hvor alle planter var angrebet, og udbyttet blev lig nul (V. JoJhnsen). Også i Skanderborg Amt er set mange og ofte særdeles ondartede angreb (N. Pedersen). Fra Han Herrederne skrives: „Synes at optræde temmelig ondartet i år. De krusede blade taler deres tydelige sprog, og man finder dem overalt i gulerodsmarkerne, naturligvis ikke lige ondartet alle vegne, men stort set vil udbyttet nok være nedsat med 20—30 pCt.“ (R. Sørensen).

DIVERSE SKADEDYR.

Oldenborrelarver (*Melolontha melolontha* og *M. hippocastani*). I nogle egne af landet fandtes betydelige angreb, fortrinsvis på bederoer.

Smælderlarver (*Agriotes spp.*). Flere indberettere bemærker, at angrebene er i aftagende; der er dog hist og her fundet stærke angreb i kartoflerne.

Knoporme (*Agrotis segetum*). Angrebene har i langt de fleste tilfælde været godartede og uden betydning. En undtagelse er følgende beretning fra Kertemindeegnen: „Først i måneden fandtes et par kraftige angreb af knoporme på meget sent plantede kål (blomkål). Planterne blev helt gnavet over, og på steder i markerne forsvandt op til halvdelen af planterne. Der var god virkning af giftklid“ (H. Rasmussen).

PROSPER BOVIEN og OLE WAGN.
